

Иван Д. Милић
Универзитет у Новом Саду
Правни факултет у Новом Саду
I.Milic@pf.uns.ac.rs
ORCID ID: 0000-0002-7916-5590

ПОЈЕДИНИ КАЗНЕНИ И КРИМИНОЛОШКИ АСПЕКТИ КРИВИЧНИХ ДЕЛА ПРОТИВ ПРИВРЕДЕ¹

Сажетак: Кривичним закоником Републике Србије прописана су кривична дела против привреде у посебној глави. Реч је о укупно 29 кривичних дела. Осим што се прописују Кривичним закоником, кривична дела против привреде се прописују и другим законима. Аутор у овом раду указује на поједине казнене и криминолошке аспекте ових кривичних дела. На почетку рада се говори о казним делима у области привреде. Део рада посвећен је подацима о томе колико се кривична дела против привреде чине. Аутор указује и на одређене специфичности у погледу извршења казне заповора према осуђеним лицима из области кривичних дела против привреде.

Кључне речи: кривично дело, прекршај, привредни криминал, казна заповора.

УВОД

Кривична дела против привреде су дела која се често врше у пракси, посебно када је реч о пореској утаји. Иако се кривична дела против привреде прописују у посебној глави Кривичног законика², ова врста кривичних дела се прописује и другим законима. Реч је о многобројним кривичним

---

¹ Рад је написан у оквиру Пројекта „Сузбијање привредног криминала у Републици Србији – стање и перспективе“, који финансира Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност.

² Кривични законик, *Службени гласник РС*, бр. 85 од 6. октобра 2005, 88 од 14. октобра 2005 – исправка, 107 од 2. децембра 2005 – исправка, 72 од 3. септембра 2009, 111 од 29.

делима. У актуелним прописима прописују се кривична дела из области привреде за која се може рећи да су класична дела – дела која су од давнина инкриминисана. Такође, се прописују и нова кривична дела, дела која су прописана имајући у виду измењене и савремене промене пре свега у области привреде. Не сме се заборавити ни на чињеницу да су поједина кривична дела претрпела одређене измене које су биле нужне с обзиром на привредни развој.

У области привреде постоји и велики број прописаних прекршаја и привредних преступа. Реч је о казним делима за које су прописане по правилу блаже санкције него за кривична дела, али се никако не може рећи да је реч о санкцијама које *незгодно* погађају учиниоца.

Када се говори о кривичним делима против привреде неопходно је пре свега да се види која су то све кривична дела која спадају у ову групу. Такође је потребно да се укратко укаже и на привредне преступе и прекршаје против привреде – то је неопходно како би се видело да ли се и тим казним делима сузбија *привредни криминал*. У том смислу се не сме заборавити на схватања у науци да у привредни криминалитет спадају кривична дела, привредни преступи и прекршаји у области привреде.

Када се говори о сузбијању криминалитета потребно је да се види колико се често одређена врста кривичних дела чини у пракси. Подаци о томе колико се кривична дела против привреде врше у пракси могуће је видети из званичних извештаја који се воде од стране надлежних органа.

У кривичном поступку окривљеном се изриче кривична санкција уколико се утврди да је учињено кривично дело и да је за то дело окривљени крив. Сврха кажњавања је свакако и генералана и специјална превенција. Међутим, када је реч о кривичним делима против привреде важно је видети да ли се према учиниоцима таквих кривичних дела може одузети имовина проистекла из кривичног дела.

Окривљени у кривичном поступку постаје осуђени када је правноснажном одлуком суда утврђено да је учинилац кривичног дела. Уколико је осуђен на казну затвора тада суд може одлучити да осуђени казну издржава у казненом заводу или у просторијама у којима станује. У том погледу значајно је видети да је постоје одређене специфичности у погледу извршења казне затвора према осуђеним лицима из области кривичних дела против привреде.

децембра 2009, 121 од 24. децембра 2012, 104 од 27. новембра 2013, 108 од 10. октобра 2014, 94 од 24. новембра 2016, 35 од 21. маја 2019.

1. КАЗНЕНА ДЕЛА У ОБЛАСТИ ПРИВРЕДЕ – ПРИВРЕДНИ КРИМИНАЛ

Иако се већ неколико година уназад говори о томе да ће се привредни преступи „укинути“, они и даље постоје као врста казних дела.³ Тако да у нашој држави и даље постоје три врсте казних дела, и то: кривична дела, привредни преступи и прекршаји. Да ли ће се одређено *дело* прописати као кривично дело, привредни преступ или прекршај треба да зависи од друштвене опасности. Међутим, понекад се о томе не води довољно рачуна приликом прописивања казних дела. Тако да одређено дело које би по друштвеној опасности требало да се пропише као кривично дело законодавац прописује као прекршај или као привредни преступ и обрнуто. Такође, неретко се дешава да једно те исто дело може да се квалификује: 1. као кривично дело или прекршај; 2. као кривично дело или привредни преступ; 3. као прекршај или привредни преступ; 4. као кривично дело, привредни преступ или прекршај. У том случају потребно је правилно квалификовати такво дело. Ако се открије такво дело постоји могућност да надлежни органи против учиниоца *дела* поднесу кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ или прекршајну пријаву, тј. да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка. Суштина је у томе да може да се покрене и води само један *казнени њосиу-џак* за једно дело, тј. да не могу да се покрену више казних поступака за једно дело. У том случају треба да се покрене и води казнен поступак за *најџеже* казнено дело.

У науци постоје дефиниције које под појмом *привредног криминалитета* подразумевају сва она понашања појединаца и група, којима се на било који начин напада привредни систем, а која су инкриминисана у форми кривичних дела, привредних преступа и прекршаја.⁴ Криминалитет у вези привреде или криминалитет у ширем смислу обухвата привредне преступе и привредне прекршаје предвиђене законским и подзаконским актима у различитим областима.⁵ Ако се прихвати овакво дефинисање привредног криминала онда би се могло рећи да се под привредним криминалитетом *смајтрају казненa дела у областима привреде*.

У Кривичном закону једна глава посвећена је кривичним делима против привреде, али се кривична дела против привреде прописују и другим

³ О привредним преступима Вид. Емир Ђоровић, Иван Милић, Шта даље са привредним преступима и актуелним Законом о привредним преступима?, *Зборник радова: Услуге и услужна правила*, Крагујевац, 2016, 957-971.

⁴ Вид. Aleksandar Stevanović, Dragan Cvetković, Pojam i karakteristike privrednog kriminaliteta, *Revija za kriminologiju i krivično pravo*, бр. 1 /2019, 52-55.

⁵ Vesna Nikolić-Ristanović, Slobodanka Konstantinović-Vilić, *Kriminologija*, Beograd, 2018, 169.

законима. Када је реч о привредним преступима они се прописују само у области привредног и финансијског пословања. Основни извор којим се уређују привредни преступи је Закон о привредним преступима.⁶ Тим законом се прописује да је привредни преступ друштвено штетна повреда прописа о привредном или финансијском пословању која је проузроковала или је могла проузроковати теже последице и која је прописом надлежног органа одређена као привредни преступ⁷. Дакле, из саме дефиниције види се да се привредни преступи прописују само у одређеној области – привредног и финансијског пословања. Реч је о закону који је донет давне 1977. године у којем су застреле одредбе, контрадикторне данашњим казним поступцима, а поједине одредбе једноставно није могуће применити у пракси. Закон о привредним преступима један је од најстаријих закона који је још увек у примени у нашој земљи. Не треба ни набрајати шта се све у међувремену променило у нашем казном законодавству и колика је потреба усклађивања овог закона са тим променама. Ово се наравно нарочито односи на нови Кривични законик донет још 2005. и његове касније бројне измене, Законик о кривичном поступку, Закон о прекршајима и Закон о одговорности правних лица за кривична дела.⁸ Треба напоменути и то да се привредни преступи не прописују овим законом, већ се они прописују законима у области привредног и финансијског пословања. Правило је да за привредни преступ одговара правно лице и одговорно лице у правном лицу. На крају, прекршаји као врста казних дела се често чине у пракси, па тако и у области привреде.⁹ Основни извор прекршајног права је Закон о прекршајима¹⁰, али се њиме не прописују прекршаји, већ се прекршаји прописују прописима различите правне снаге – законом, уредбом, покрајинским и локалним одлукама.

⁶ Закон о привредним преступима, *Службени лист СФРЈ*, бр. 4 од 14. јануара 1977, 36 од 15. јула 1977 – исправка, 14 од 22. марта 1985, 10 од 7. марта 1986 – пречишћен текст, 74 од 14. новембра 1987, 57 од 29. септембра 1989, 3 од 19. јануара 1990, „Службени лист СРЈ“, бр. 27 од 14. августа 1992, 16 од 7. априла 1993 – др. закон, 31 од 18. јуна 1993 – др. закон, 41 од 23. јула 1993 – др. закон, 50 од 26. августа 1993 – др. закон, 24 од 18. марта 1994, 28 од 21. јуна 1996, 64 од 23. новембра 2001, „Службени гласник РС“, број 101 од 21. новембра 2005 – др. Закон.

⁷ Чл. 2 ст. 1 Закона о привредним преступима.

⁸ Đorđe Đorđević, *Privredni prestupi – zaboravljeni delikti našeg kaznenog prava*, *Privredna krivična dela / priredili Ivana Stevanović, Vladimir Čolović.* – Beograd : Institut za kriminološka i sociološka istraživanja: Institut za uporedno pravo, 2017, 134-135.

⁹ Прекршаји су казна дела која се најчешће чине у пракси и у другим државама. Вид. Д. К., Медведев, Б. К., Малолетнев, *Состав административного правонарушения: понятие, признаки юридического значение, Донецкие чтения 2021: образование, наука, инновации, культура и вызовы современности: Материалы VI Международной научной конференции (Донецк, 26–28 октября 2021 г.). – Том 9: Юридические науки / под общей редакцией проф. С.В. Беспаловой.* – Донецк: Изд-во ДонНУ, 2021, 55.

¹⁰ Закон о прекршајима, *Службени гласник РС*, бр. 65 од 25. јула 2013, 13 од 19. фебруара 2016, 98 од 8. децембра 2016 – УС, 91 од 24. децембра 2019 – др. закон, 91 од 24. децембра 2019.

2. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРИВРЕДЕ

Кривични законик Србије пролази, у последњем периоду, кроз динамичну фазу.¹¹ Кривично законодавство није више стабилна грана права каква је била још пре неколико деценија. Обично се као оправдање за то наводи сложеност савремених друштава као и нови облици криминалитета, што само делимично може да објасни ову појаву.¹²

Кривичним закоником се прописују кривична дела против привреде. Она се прописују у посебној глави Кривичног законика – реч је о двадесет другој глави која носи назив кривична дела против привреде, а што се уређује од члана 223 закључно са чланом 245. Реч је о следећим кривичним делима: 1. Превара у обављању привредне делатности; 2. Превара у осигурању; 3. Проневера у обављању привредне делатности; 4. Злоупотреба поверења у обављању привредне делатности; 5. Пореска утаја; 6. Неуплаћивање пореза по одбитку; 7. Злоупотреба положаја одговорног лица; 8. Злоупотреба у вези са јавном набавком; 9. Злоупотреба у поступку приватизације; 10. Закључење рестриктивног споразума; 11. Примање мита у обављању привредне делатности; 12. Давање мита у обављању привредне делатности; 13. Проузроковање стечаја; 14. Проузроковање лажног стечаја; 15. Оштећење поверилаца; 16. Недозвољена производња; 17. Недозвољена трговина; 18. Кријумчарење; 19. Ономогућавање вршења контроле; 20. Неовлашћена употреба туђег пословног имена и друге посебне ознаке робе или услуга; 21. Нарушавање пословног угледа и кредитне способности; 22. Одавање пословне тајне; 23. Фалсификовање новца; 24. Фалсификовање хартија од вредности; 25. Фалсификовање и злоупотреба платних картица; 26. Фалсификовање знакова за вредност; 27. Фалсификовање знакова, односно државних жигова за обележавање робе, мерила и предмета од драгоцених метала; 28. Прављење, набављање и давање другом средстава за фалсификовање; 29. Прање новца.

Реч је о великом броју кривичних дела, али то никако не значи да су кривична дела против привреде прописана само у Кривичном закоником. Тако се само примера ради Законом о пореском поступку и пореској администрацији¹³

¹¹ Dragana Kolarić, Pogled na Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika (krivična dela protiv privrede), *Privredna krivična dela* / priredili Ivana Stevanović, Vladimir Čolović. – Beograd : Institut za kriminološka i sociološka istraživanja: Institut za uporedno pravo, 2017, 36. Са правом у науци говори да се у Србији спроводи англоамериканизација домаћег кривичног права. Вид. Бранислав Ристивојевић, Истина као главна жртва англоамериканизације домаћег кривичног права: Дарвинов расад у српској шуми, *LVI Савештовање Српској удружења за кривичноправну теорију и праксу*, Златибор, 2015, 1-24.

¹² Zoran Stojanović, Da li je Srbiji potrebna reforma krivičnog zakonodavstva?, *Crimen* (IV) 2/2013, 120.

¹³ Закон о пореском поступку и пореској администрацији, *Службени гласник РС*, бр. 80 од 26. новембра 2002, 84 од 5. децембра 2002 – исправка, 23 од 13. марта 2003 – исправка,

прописују пореска кривична дела, и то: 1. Пореска превара у вези са порезом на додату вредност; 2. Угрожавање наплате пореза и пореске контроле; 3. Недозвољен промет акцизних производа; 4. Недозвољено складиштење робе.

У овом делу рада указали смо на наведена кривична дела пре свега из разлога да бисмо предочили да је реч о великом броју кривичних дела која су сврстана у групу дела против привреде. Поједина дела не треба по аутоматизму сматрати привредним кривичним делима.¹⁴ Такође, интересантно је и то да гледано историјски ова група кривичних дела је промењива категорија, тако да одређена кривична дела нестају или добијају сасвим други значај.¹⁵ Не сме се заборавити да се у овој области прописују и нова кривична дела. У теорији се сматра да је једна од карактеристика ове групе кривичних дела та што се она врше са умишљајем,¹⁶ као и да је често њихова објективна страна прибављена велика имовинска корист.¹⁷

3. УЧИНИОЦИ КРИВИЧНИХ ДЕЛА ПРОТИВ ПРИВРЕДЕ – ДЕСКРИПТИВНИ ПОДАЦИ О КРИВИЧНИМ ДЕЛА ПРОТИВ ПРИВРЕДЕ

Учиниоци кривичних дела до пре неколико година у Србији су могла да буду само *физичка лица*. Међутим, 2008. године донет је Закон о одговорности правних лица за кривична дела¹⁸, којим се уводи кривична одговорност правних лица. Када је реч о физичким лицима могуће је предочити званичне податке о томе колико они чине кривична дела против привреде. Са друге стране, податке о томе колико правна лица чине кривична дела није могуће приказати из разлога што Републички завод за статистику *не*

---

70 од 10. јула 2003, 55 од 21. маја 2004, 61 од 18. јула 2005, 85 од 6. октобра 2005 – др. законик, 62 од 19. јула 2006 – др. закон, 61 од 30. јуна 2007, 20 од 19. марта 2009, 72 од 3. септембра 2009 – др. закон, 53 од 29. јула 2010, 101 од 30. децембра 2011, 2 од 13. јануара 2012 – исправка, 93 од 28. септембра 2012, 47 од 29. маја 2013, 108 од 6. децембра 2013, 68 од 3. јула 2014, 105 од 3. октобра 2014, 91 од 5. новембра 2015 – Аутентично тумачење, 112 од 30. децембра 2015, 15 од 25. фебруара 2016, 108 од 29. децембра 2016, 30 од 20. априла 2018, 95 од 8. децембра 2018, 86 од 6. децембра 2019, 144 од 27. новембра 2020, 96 од 8. октобра 2021.

¹⁴ Зоран Стојановић, Обрад Перић, *Кривично право – посебни део*, Београд, 2007, 168.

¹⁵ Јанко Таховић, *Кривично право – посебни део*, Београд, 1955, 273.

¹⁶ *Уголовное право России. Особенная часть*: Учебник / Под ред. Ф.Р. Сундурова, М.В. Талан. Москва, 2012, 266.

¹⁷ *Уголовное право. Особенная часть*: Учебник. Издание второе исправленное и дополненное / Под ред. доктора юридических наук, профессора Л.В. Иногамовой-Хегай, доктора юридических наук, профессора А.И. Рарога, доктора юридических наук, профессора А.И. Чучаева. Москва, 2008, 234.

¹⁸ Закон о одговорности правних лица за кривична дела, *Службени гласник РС*, број 97 од 27. октобра 2008.

води податке о томе. Не сме се заборавити и то је примена овог закона у пракси незнатна.

Податке ћемо приказати на начин што ћемо направити дистинкцију између кривичних дела против привреде које чине пунолетни учиниоци и оних које чине малолетни учиниоци.

3.1. Број пријављених пунолетних учиниоца кривичних дела против привреде

Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Број пријављених кривичних дела	2479	2957	3221	3397	3347	3526	3333	2939	2767	2461	1814

Када се погледа ова табела види се да у току 2022¹⁹. године има најмање пријављених учиниоца кривичних дела против привреде. Неспорно је да у 2022. години постоји евидентан пад броја пријављених кривичних дела против привреде. Иако би се могло доћи до закључка да је вршење ових кривичних дела у *īагу*, ипак се ту јављају нека важна питања. Свакако се јавља питање узрока криминалитета – криминогених фактора. Узроци извршења криминалитета могу се објашњавати антрополошким, биолошким, психопатолошким, психолошким и социолошким.²⁰ Не постоји само један узрок вршења кривичних дела.²¹ Криминогени фактори објашњавају како поједине околности, које могу бити у најмању руку субјективне и објективне, утичу на нечије криминално понашање.²² Најопштије посматрано, под криминогеним факторима се подразумевају објективни и субјективни чиниоци коју делују у процесу настанка, формирања и коначне реализације криминалитета као масовне друштвене појаве и појединачног понашања. Криминогени фактори делују на генезу криминалитета, те се тај процес њиховог деловања у литератури назива криминогенеза.²³ С тим у вези, један од фактора смањења броја кривичних дела у области привреде је свакако епидемија заразне болести COVID-19. За време епидемије донети су много-

¹⁹ Извор: Републички завод за статистику, Пунолетни учиниоци кривичних дела у Републици Србији, 2019. – Пријаве, оптужења и осуде – Билтен, 665, Београд, 2020.; Републички завод за статистику, Пунолетни учиниоци кривичних дела у Републици Србији, 2020. – Пријаве, оптужења и осуде – Билтен, 677, Београд, 2021.

²⁰ Дарко Димовски, *Криминална еџиологија*, Ниш, 2019, 3.

²¹ *Криминологија*. Учебник для вузов / Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора А. И. Долговой. – М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА–ИНФРА • М), 2001, 149.

²² Вид. Иван Милић, *Индивидуализација казне зајџвора – криминолошки, кривично-їравни и ѱенолошки аспектї*, Нови Сад, 2017, 50. (докторска дисертација).

²³ Nikolić-Ristanović, Konstantinović-Vilić, *op.cit.*, 331-332.

бројни прописи којима су се ограничавала или ускраћивала одређена права. На пример, донети су прописи којима се ускраћивала слобода кретања, ограничавало привредно пословање, забрањивао рад привредних субјеката, итд.²⁴ Тако да се може рећи да је управо епидемија заразне болести, тј. мере које су биле прописане утицале на смањење вршења ових кривичних дела.²⁵

3.2. Број пријављених пунолетних учиниоца према кривичном делу

Видели смо да се Кривичним закоником прописује велики број кривичних дела против привреде, тако да је за боље, пре свега, криминолошко сагледавање ових кривичних дела важно да се види која кривична дела се најчешће чине у пракси.

Кривично дело	Укупан број у 2020.
Превара у обављању привредне делатности	23
Превара у осигурању	15
Проневера у обављању привредне делатности	74
Злоупотреба поверења у обављању привредне делатности	3
Пореска утаја	574
Неуплаћивање пореза по одбитку	20
Злоупотреба положаја одговорног лица	152
Злоупотреба у поступку приватизације	3
Злоупотреба у вези са јавном набавком	18
Закључење рестриктивног споразума	4
Примање мита у обављању привредне делатности	6
Давање мита у обављању привредне делатности	2
Проузроковање лажног стечаја	2
Проузроковање стечаја	3

²⁴ Вид. Иван Милић, О тзв. полицијском часу за време ванредног стања проглашеног због епидемије заразне болести COVID-19, *Зборник радова Правног факултета у Новом Сагу*, бр. 2/2020, 745–762.

²⁵ О томе колико је епидемија утицала на смањење стопе криминалитета у Републици Србији вид. Ивица Ђорђевић, Марко Филијовић, Последице пандемије КОВИДА 19 по економску безбедност грађана Републике Србије, *Национална научна конференција „Заразне болести као глобални безбедносни изазов Пандемија COVID-19: стварности и последице“*, Београд, 202. 130-131. О утицају епидемије на стопу криминалитета вид. И. М., Мацкевич, Е. В., Бочкарџева, Криминализација общества в период пандемии COVID-19, *Мониторинг и правоприменения*, № 3 (40) – 2021, 29-33; А. В. Майоров, А. А. Великий, Оттенок пандемии (COVID-19) в криминализации российского общества // *Правойорядок: история, теория, практика*. — 2021. — № 1 (28), 82-83; В. А. Казакова, Криминальные аспекты коронавирусной пандемии // *Вестник Московской государственной лингвистической университаета. Образование и педагогические науки*. — 2020. — № 3 (836), 288–294.

Оштећење поверилаца	19
Недозвољена производња	46
Недозвољена трговина	189
Кријумчарење	13
Онемогућавање вршења контроле	7
Неовлашћена употреба туђег пословног имена и друге посебне ознаке робе или услуга	67
Нарушавање пословног угледа и кредитне способности	4
Фалсификовање новца	86
Фалсификовање хартија од вредности	8
Фалсификовање и злоупотреба платних картица	425
Фалсификовање знакова, односно државних жигова за обележавање робе, мерила и предмета од драгоцених метала	5
Фалсификовање знакова за вредност	2
Злоупотреба овлашћења у привреди	9
Издавање чека и коришћење платних картица без покрића	2
Обмањивање купаца	1
Праће новца	32

На основу података види се да је пореска утаја²⁶ кривично дело које се најчешће врши. Са друге стране, најређе (само једно дело) се чини кривично дело обмањивање купаца. Може се поставити питање да ли је пореска утаја кривично дело које се заиста најчешће *врши* или је дело које се најчешће *ојкрива*.²⁷ У том смислу не сме се изгубити из вида *начин* откривања кривичних дела и специјализацију надлежних органа у чијој је надлежности откривања одређених кривичних дела. Пореска утаја је кривично дело за чије откривање је по правилу потребан увид у одговарајућу *документацију*. Такође се не сме заборавити и то да откривање пореских кривичних дела и њихових извршилаца обавља и *Пореска полиција*. Дакле, постоји *специјализован орган* у чију надлежност је откривање дела и учиниоца једне врсте кривичних дела, што свакако утиче на *обим* откривања дела и учиниоца. Када се говори о томе колико се одређена кривична дела врше никако се не

²⁶ Најтежи облик недопуштене пореске евазије је пореска утаја, пореска дефраудација или утаја пореза и доприноса, односно избегавање плаћања пореза. Драган Јовашевић, Владимир Симовић, Пореска утаја – кривична одговорност и кажњивост у праву Републике Србије, *Зборник радова „Право и вредносџи“*, Источно Сарајево, 2019, 508.

²⁷ Одређени број извршених криминалних дјела у званичним евиденцијама не постоји. Ово су примјетили први творци криминалних статистика и назвали су ту појаву „тамна бројка криминалитета“. Драгана Вилић, Криминал-социјални ризик у савременом друштву, *Полишеица*, бр. 13/2017, 92. О тамној бројци криминалитета вид. В. Ю. Арзамасов, Латентная преступность: понятие, неомогенная природа, превентивные меры, *Вестник ВГУ. Серия: Право*, № 1 (2022), 237-250.

сме заборавити на *тамну бројку* криминалитета. Сматра се да је тамна бројка главно обележје кривичних дела против привреде.²⁸

3.3. Број пријављених малолетних учиниоца кривичних дела против привреде

Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Број пријављених кривичних дела	14	18	18	4	5	13	14	17	9	10	9

У погледу малолетника чини се да се *не може* доћи до закључка да они у 2020.²⁹ години знатно мање чине кривична дела из области привреде. Сада се може поставити питање да ли је епидемија заразне болести COVID-19 утицала на вршење ових кривичних дела од стране малолетника? Тачније, да ли је могуће да је утицала на пунолетне учиниоце а да није утицала на малолетнике. Одговор се може наћи у томе које кривична дела из области привреде чине малолетници које се налази у следећој табели.

3.4. Број пријављених малолетника према кривичном делу

Кривично дело	Укупан број у 2020.
Фалсификовање новца	1
Фалсификовање и злоупотреба платних картица	5
Фалсификовање знакова за вредност	2
Обмањивање купаца	1

За разлику од пунолетних учиниоца кривичних дела који најчешће врше кривично дело пореске утаје, у току 2020. године ниједан малолетник није учинио то кривично дело. Ово је значајан показатељ да се вршење кривичних дела у области привреде разликују у погледу *узрасћа* учиниоца кривичног дела. Најчешће кривично дело из ове групе кривичних дела који врше малолетници је фалсификовање и злоупотреба платних картица. Такође, велики број кривичних дела из области привреде малолетници уопште не чине. Из ове табеле може се закључити да је овде реч о кривичним делима на које по правилу епидемија заразне болести COVID-19 није имала скоро никакав значај.

²⁸ Маја Баџак, *Gospodarski kriminalitet i njegov utjecaj na neizravne poreze u Bosni i Hercegovini, Zbornik radova Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, br. XXVII 2019, 164.

²⁹ Извор: Републички завод за статистику, *Малолетни учиниоци кривичних дела у Републици Србији, 2019. – Пријаве, оптужења и осуда -*, Билтен 666, Београд, 2019; Републички завод за статистику, *Малолетни учиниоци кривичних дела у Републици Србији, 2020. – Пријаве, оптужења и осуда -*, Билтен 666, Београд, 2021.

4. ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНЕ ПРОИСТЕКЛЕ ИЗ КРИВИЧНОГ ДЕЛА

Један од не само изузетно важних већ и неизоставних фактора адекватности државне реакције посебно код ове врсте криминалитета је ефикасно одузимање незаконито стечене имовинске користи.³⁰ Од 2013. године у Републици Србији на снази је Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела³¹ којим се уређују услови, поступак и органи надлежни за откривање, одузимање и управљање имовином физичких и правних лица проистеклом из кривичног дела. Мера одузимања имовине проистекле из кривичног дела јавља се као неопходно средство у рукама државне власти, да се нарастали степен присуства организованог криминала сузбије, као и да се одржи корак са свим развијенијим земљама света које већ увелико познају овакав или сличан механизам сузбијања најтежих облика криминала. Изградња ефикасног система спречавања најтежих облика криминала подразумева најпре нормативно и организационо добро решење, а онда и рад на што интензивнијем и ефикаснијем спровођењу донетих мера.³² У вези са темом овог рада желимо да видимо да ли се овај закон може применити и на кривична дела из области привреде. Одредбе овог закона између осталих примењују се за кривична дела организованог криминала и за *одређена* кривична дела против привреде. Дакле, законодавац је у погледу примене овог закона направио дистинкцију, јер се он, између осталог, примењује само на *одређена* кривична дела против привреде.

5. ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ ЗАТВОРА

Уколико је учиниоцу кривичног дела из области привредног криминала изречена кривична санкција она се по правилу извршава када судска одлука којом је санкција изречена постане правноснажна и извршна. Уколико је осуђеном изречена казна затвора³³ која се извршава у просторијама

³⁰ Stanko Bejatović, Privredna krivična dela i krivičnopravni instrumenti suprotstavljanja (stanje u Srbiji – adekvatnost ili ne?), *Privredna krivična dela / priredili Ivana Stevanović, Vladimir Čolović.* – Београд: Институт за криминолошка и социолошка истраживања: Институт за упоредно право, 2017, 30.

³¹ Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, *Службени гласник РС*, бр. 32 од 8. априла 2013, 94 од 24. новембра 2016, 35 од 21. маја 2019.

³² Jelena Gluščević, Dragan Radoman, Pravna priroda mere oduzimanja imovine proistekle iz krivičnog dela, *Vojno delo*, 3/2019, 145.

³³ Изрицање казне затвора је само могућност, јер суд уместо казне затвора ако су испуњени законом прописани услови може уместо казне затвора да изрекне другу казну или меру упозорења. Управо из разлога што постоји већи број прописаних санкција суд има

у којима осуђени станује (тзв. кућни затвор), осуђени издржава казну затвора управо у кућним условима. У погледу извршења казне затвора на овакав начин не постоје у прописима никакве специфичности у погледу осуђених лица из области кривичних дела против привреде.

Са друге стране, ако је осуђеном изречена казна затвора која се извршава у казненом заводу осуђени се упућује на издржавање казне у казнени завод према прописима којима се уређује извршење кривичних санкција. У погледу извршења казне затвора у казненом заводу постоје значајне разлике у погледу положаја осуђених лица. Положај зависи пре свега од тога у којем казненом заводу, одељењу и групи осуђени издржава казну затвора.

5. 1. Упућивање осуђеног на издржавање казне затвора

Уколико осуђени у време када треба да се упути на издржавање казне затвора није у притвору, он се са слободе упућује на издржавање казне.³⁴ То се чини тако што се осуђеном писмено налаже да се одређеног дана у одређено време јави на издржавање казне затвора.³⁵ У који казнени завод ће се осуђени упутити на издржавање казне затвора зависи од неколико околности. Правило је да се осуђени упућује на издржавање казне затвора према правилима која прописује ЗИКС и подзаконски акти који су на основу њега донети.

Када је реч о осуђеном могуће је да се на њега у поступку извршења казне затвора примени и посебан закон – Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала³⁶. С тим у вези, уколико постоји могућност да се на осуђеног примени тај закон, онда се након што се донесе правноснажна осуђујућа пресуда води с још један поступак у којем се одлучује где ће осуђени да издржава казну затвора.

могућност да санкцију индивидуализује. Вид. Оксана Федоровна Сундурова, Социальный результат наказания в виде исправительных работ, *Казанские уголовно-процессуальные и криминалистические чтения: материалы Междунар. науч.-практ. конф. (Казань, 28 апр. 2022 г.): в 2 ч. / [редкол.: Ю. Н. Кулешов (отв. ред.) и др.] ; Казан. ин-т (фил.) ВГУЮ. – Казань: ЮрЭксПрактик, 2022. – Ч. 2, 300.*

³⁴ Вид. Ivan Milić, Упућивање осуђених на издржавање казне затвора и могућност одлагања извршења казне затвора, *Zbornik radova „Kriminalističko – kriminološka istraživanja – stanje i perspektive*, Banja Luka, 2015, 283-293.

³⁵ О упућивању осуђеника на издржавање казне затвора вид. чл. 49-56 Закона о извршењу кривичних санкција, *Службени гласник РС*, број 55 од 23. маја 2014, 35 од 21. маја 2019. (у даљем тексту и ЗИКС).

³⁶ Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала, *Службени гласник РС*, бр. 72 од 3. септембра 2009, 101 од 29. децембра 2010. (у даљем тексту и ЗКЗ).

5.1.1. Упућивање осуђеника према Закону о извршењу кривичних санкција

За осуђеника је од велике важности у којем казненом заводу ће издржавати казну затвора, јер од тога свакако зависи и његов положај за време издржавања казне затвора. Законом о извршењу кривичних санкција прописују се правила у погледу распоређивања осуђеног – у који казнени завод ће осуђени издржавати казну. По правилу, осуђени којем је изречена казна затвора до једне а изузетно до две године распоређује се у окружни затвор. Са друге стране, ако је осуђеном изречена казна затвора чије трајање прелази једну годину по правилу се распоређује у казнено-поправни завод.³⁷

5.1.2. Упућивање осуђеног на издржавање казне затвора према Закону о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала

Специфичности у погледу организованог криминала и других тешких кривичних дела постоје и када је реч о извршењу казне затвора. У Републици Србији 2009. године донет је Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала. Њиме се уређује извршење казне затвора не само према оним осуђеним лицима која су осуђена због кривичног дела која спадају у организовани криминал, већ и за друга тешка кривична дела. ЗКЗ може да се примени само према осуђеним лицима мушког пола. Такође, он може да се примени само на пунолетне осуђенике. Уколико се на осуђено лице примењује ЗКЗ то осуђено лице ће издржавати казну затвора у Посебном одељењу за издржавање казне затвора за кривична дела организованог криминала у казнено-поправном заводу затвореног типа са посебним обезбеђењем (у даљем тексту: Посебно одељење).³⁸

У вези са предметом овог рада поставља се питање да ли се и на осуђена лица из групе кривичних дела против привреде може применити овај закон. ЗКЗ у првом ставу првог члана прописује да се њиме уређује се поступак извршења казне затвора за кривична дела која се, у смислу Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, сматрају кривичним делима организованог криминала, организација и надлежност државних органа у поступку извршења казне, положај осуђених и надзор над извршењем казне затвора.³⁹ Дакле, на осуђена лица може да се примени под одређеним условима Закон о извршењу казне затвора

³⁷ Вид. чл. 50 ЗИКС.

³⁸ Вид. Иван Милић, Упућивање најопаснијих осуђеника на издржавање казне затвора, *Гласник Адвокатске коморе Војводине*, бр. 3/2020, 312-346.

³⁹ Док се у другом ставу првог члана прописује да се овај закон може примењивати и на друга осуђена лица – лица која су осуђена због других тешких кривичних дела. Сасвим оправдано наводи професор Игњатовић да би било исправније да овај Закон носи наслов

за кривична дела организованог криминала – ако су остварени услови из првог члана ЗКЗ.

5.1.2.1. Упућивање осуђеног у Посебно одељење

Иако су учинила најтежа кривична дела осуђена лица се не упућују у Посебно одељење по аутоматизму, већ се након окончаног *йравноснажној йосйуйка* води још један поступак у којем се утврђује да ли ће осуђени бити упућен у посебно одељење. У том поступку треба да се утврди да ли на страни осуђеног постоји „опасност“ коју прописује ЗКЗ. Решење о упућивању осуђеног у Посебно одељење доноси председник суда, односно овлашћени судија. Не(постојање) опасности утврђује се на основу чињеница и доказа прикупљених у току кривичног поступка, из извештаја полиције и служби безбедности, као и мишљења јавног тужиоца. Против решења суда осуђени може изјавити жалбу у року од три дана од дана достављања решења. Жалба се подноси председнику Апелационог суда, преко првостепеног суда. Треба истаћи и то да осуђени који није био упућен на издржавање казне у Посебно одељење, може се накнадно распоредити у Посебно одељење, уколико се утврди да постоји околности које указују на *његову ойасносй*.⁴⁰

5.1.2.2. Премештање осуђеника

Иако је осуђени упућен на издржавање казне затвора у Посебно одељење то не значи да ће у сваком случају у *целосйи* издржати казну затвора у њему. Боравак се преиспитује на сваке две године, при чему не постоје препреке за неограничено продужавање.⁴¹

Опет се цене околности које се тичу опасности, које су цењене и када је осуђени упућен у Посебно одељење. Председник суда, односно овлашћени судија испитује по службеној дужности да ли и даље постоје разлози за издржавање казне затвора у Посебном одељењу. Ако утврди да више не постоје околности које указују на опасност председник суда, односно овлашћени судија доноси решење којим се осуђеном обуставља издржавање казне у Посебном одељењу. Са друге стране, ако утврди да постоје околности које указују на опасност осуђеном ће суд решењем продужити издржавање казне затвора у Посебном одељењу. У том случају осуђени може изјавити жалбу у року од три дана од дана достављања решења. Жалба се подноси

„Закон о извршењу казне затвора за нарочито тешка кривична дела”. Ђорђе Игњатовић, Критичка анализа стања и тенденција у кривичном извршном праву Србије, *Crimen*, 2/2010, 191.

⁴⁰ Вид. чл. 14, 15, 16 и 17 ЗКЗ.

⁴¹ Софија Нешић, Извршење казне затвора изрећене за кривична дела организованог криминалитета, *Revija za kriminologiju i krivično pravo*, br. 2/2022, 169.

председнику Апелационог суда, преко председника суда. Жалба не одлаже извршење решења.⁴²

5.1.2.3. Положај осуђеног у Посебном одељењу

Логично је да се положај осуђеника у Посебном одељењу знатно разликује у односу на положај осуђеника на који се примењује само ЗИКС.⁴³ Положај осуђеника се разликује у његовим правима и обавезама. На пример осуђени се, по правилу, смешта одвојено од других осуђених (чл. 29 ст. 1 ЗКЗ). Боравак на свежем ваздуху осуђених организује се у групама од највише пет осуђених (чл. 32 ст. 2 ЗКЗ). Садржај писама се надзире (чл. 35 ст. 1 ЗКЗ). Телефонски разговор, изузев разговора са браниоцем, се надзире и снима (чл. 36 ст. 5 ЗКЗ). Ток посете се аудио-визуелно надзире и снима, осим у случају посете браниоца, Заштитника грађана и представника међународних организација које се баве заштитом људских права, у складу са међународним уговором (чл. 37 ст. 3 ЗКЗ). Евидентно је да је осуђеник у неповољнијем положају уколико казну затвора издржава у Посебном одељењу.

ЗАКЉУЧАК

Кривична дела против привреде су дела која се често чине у пракси, док је посебно питање колико има неоткривених дела из ове области. Евидентно је и то да се вршење ових кривичних дела разликује од тога да ли их врше пунолетни учиниоци кривичних дела или малолетници. Неспорно је и то да је епидемија заразне болести COVID-19 имала утицај на вршење кривичних дела против привреде.

Кривичним закоником је заиста прописан велики број кривичних дела из области привреде, али се она прописују и другим законима. Посебно је питање која све кривична дела која су прописана посебним законима могу да се *ћодведу* под „дела против привреде“.

Законодавац је настојао да се и поједини закони које се могу применити само на одређену категорију учинилаца кривичних дела примењују и на учиниоце кривичних дела против привреде. Законодавац је сматрао да су и одређена кривична дела из области привреде специфична у одређеном казненем смислу и да из тог разлога треба прописати примену посебних закона.

Извршење казне има одређену сврху, а према Закону о извршењу кривичних санкција сврха извршења казне затвора је да осуђени током извршења

⁴² Вид. чл. 19 и 20 ЗКЗ.

⁴³ Вид. Здравко Грујић, Иван Милић, Права лица осуђених на казну затвора у кривичном извршном законодавству Републике Србије, *Зборник радова „Двадесет ј година Дејтонској мировној сћоразума“*, Источно Сарајево, 2017, 820-828.

казне, применом одговарајућих програма поступања, усвоји друштвено прихватљиве вредности у циљу лакшег укључивања у услове живота после извршења казне како убудуће не би чинио кривична дела. Неспорно је да се извршење казне затвора јавља као изузетно важно питање.

ЛИСТА РЕФЕРЕНЦИ

- Badžak Maja, *Gospodarski kriminalitet i njegov utjecaj na neizravne poreze u Bosni i Hercegovini*, *Zbornik radova Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, br. XXVII 2019.
- Bejatović Stanko, *Privredna krivična dela i krivičnopravni instrumenti suprotstavljanja (stanje u Srbiji – adekvatnost ili ne?)*, *Privredna krivična dela / priredili Ivana Stevanović, Vladimir Čolović*. – Beograd: Institut za kriminološka i sociološka istraživanja: Institut za uporedno pravo, 2017.
- Вилић Драгана, *Криминал-социјални ризик у савременом друштву*, *Полиција*, бр. 13/2017.
- Gluščević Jelena, Radoman Dragan, *Pravna priroda mere oduzimanja imovine proistekle iz krivičnog dela*, *Vojno delo*, 3/2019.
- Грујић Здравко, Милић Иван, *Права лица осуђених на казну затвора у кривичном извршном законодавству Републике Србије*, *Зборник радова „Двадесет година Дејтонској мировној сјоразума“*, Источно Сарајево, 2017.
- Димовски Дарко, *Криминална етиологија*, Ниш, 2019.
- Đorđević Đorđe, *Privredni prestupi – zaboravljeni delikti našeg kaznenog prava*, *Privredna krivična dela / priredili Ivana Stevanović, Vladimir Čolović*. – Beograd : Institut za kriminološka i sociološka istraživanja: Institut za uporedno pravo, 2017.
- Ђорђевић Ивица, Филијовић Марко, *Последице пандемије КОВИДА 19 по економску безбедност грађана Републике Србије*, *Национална научна конференција “Заразне болести као глобални безбедносни изазов Пандемија COVID-19: стварности и последице”*, Београд, 2022.
- Ignjatović Đorđe, *Kritička analiza stanja i tendencija u krivičnom izvršnom pravu Srbije*, *Crimen*, 2/2010.
- Јовашевић Драган, Симовић Владимир, *Пореска утаја – кривична одговорност и кажњивост у праву Републике Србије*, *Зборник радова „Право и врједности“*, Источно Сарајево, 2019.
- Kolaric Dragana, *Pogled na Zakon o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika (krivična dela protiv privrede)*, *Privredna krivična dela / priredili Ivana Stevanović, Vladimir Čolović*. – Beograd : Institut za kriminološka i sociološka istraživanja: Institut za uporedno pravo, 2017.
- Милић Иван, *Индивидуализација казне затвора – криминолошки, кривичноправни и еколошки аспекти*, Нови Сад, 2017. (докторска дисертација).
- Милић Иван, *О тзв. полицијском часу за време ванредног стања проглашеног због епидемије заразне болести COVID-19*, *Зборник радова Правној факултету у Новом Саду*, бр. 2/2020.

- Милић Иван, Упућивање најопаснијих осуђеника на издржавање казне затвора, *Гласник Адвокатске коморе Војводине*, бр. 3/2020.
- Milić Ivan, Upućivanje osuđenih na izdržavanje kazne zatvora i mogućnost odlaganja izvršenja kazne zatvora, *Zbornik radova „Kriminalističko – kriminološka istraživanja – stanje i perspektive*, Banja Luka, 2015.
- Nešić Sofija, Izvršenje kazne zatvora izrečene za krivična dela organizovanog kriminaliteta, *Revija za kriminologiju i krivično pravo*, br. 2/2022.
- Nikolić-Ristanović Vesna, Konstantinović-Vilić Slobodanka, *Kriminologija*, Beograd, 2018.
- Ристивојевић Бранислав, Истина као главна жртва англоамериканизације домаћег кривичног права: Дарвинов расад у српској шуми, *LV Савејтовање Српској удружења за кривичноправну теорију и праксу*, Златибор, 2015.
- Stevanović Aleksandar, Cvetković Dragan, Pojam i karakteristike privrednog kriminaliteta, *Revija za kriminologiju i krivično pravo*, br. 1 /2019.
- Stojanović Zoran, Da li je Srbiji potrebna reforma krivičnog zakonodavstva?, *Crimen (IV)* 2/2013.
- Стојановић Зоран, Перић Обрад, *Кривично право – посебни део*, Београд, 2007.
- Tahović Janko, *Krivično pravo – posebni deo*, Beograd, 1955.
- Ђоровић Емир, Милић Иван, Шта даље са привредним преступима и актуелним Законом о привредним преступима?, *Зборник радова: Услуге и услужна правила*, Крагујевац, 2016.

* * *

- Арзамасов В. Ю. Латентная преступность: понятие, неомогенная природа, превентивные меры, *Вестник ВГУ. Серия: Право*, № 1 (2022).
- Казаква, В. А. Криминальные аспекты коронавирусной пандемии // *Вестник Московского государственного лингвистического университета. Образование и педагогические науки*. — 2020. — № 3 (836).
- Майоров, А. В., Великий А. А., Оттенок пандемии (COVID-19) в криминализации российского общества // *Правопорядок: история, теория, практика*. — 2021. — 1 (28).
- Мацкевич И. М., Бочкарёва Е. В. Криминализация общества в период пандемии COVID-19, *Мониторинг правоприменения*, 3 (40) – 2021.
- Медведев Д. К., Малолетнев Б. К. *Состав административного правонарушения: понятие, признаки юридическое значение, Донецкие чтения 2021: образование, наука, инновации, культура и вызовы современности: Материалы VI Международной научной конференции (Донецк, 26–28 октября 2021 г.)*. – Том 9: Юридические науки / под общей редакцией проф. С.В. Беспаловой. – Донецк: Изд-во ДонНУ, 2021.
- Сундурова Оксана Федоровна, Социальный результат наказания в виде исправительных работ, *Казанские уголовно-процессуальные и криминалистические чтения: материалы Междунар. науч-практ. конф. (Казань, 28 апр. 2022 г.): в 2 ч. / [редкол.: Ю. Н. Кулешов (отв. ред.) и др.] ; Казан. ин-т (фил.) ВГУЮ. – Казань: ЮрЭксПрактик, 2022. – Ч. 2.*

* * *

Криминологија. Учебник для вузов / Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора А. И. Долговой. – М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА–ИНФРА • М), 2001.

Уголовное право России. Особенная часть: Учебник / Под ред. Ф.Р. Сундурова, М.В. Талан. Москва, 2012.

Уголовное право. Особенная часть: Учебник. Издание второе исправленное и дополненное / Под ред. доктора юридических наук, профессора Л.В. Иногамовой-Хегай, доктора юридических наук, профессора А.И. Рарога, доктора юридических наук, профессора А.И. Чучаева. Москва, 2008.

* * *

Закон о извршењу кривичних санкција, *Службени гласник РС*, број 55 од 23. маја 2014, 35 од 21. маја 2019.

Закон о извршењу казне затвора за кривична дела организованог криминала, *Службени гласник РС*, бр. 72 од 3. септембра 2009, 101 од 29. децембра 2010.

Закон о одговорности правних лица за кривична дела, *Службени гласник РС*, број 97 од 27. октобра 2008.

Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, *Службени гласник РС*, бр. 32 од 8. априла 2013, 94 од 24. новембра 2016, 35 од 21. маја 2019.

Закон о пореском поступку и пореској администрацији, *Службени гласник РС*, бр. 80 од 26. новембра 2002, 84 од 5. децембра 2002 – исправка, 23 од 13. марта 2003 – исправка, 70 од 10. јула 2003, 55 од 21. маја 2004, 61 од 18. јула 2005, 85 од 6. октобра 2005 – др. законик, 62 од 19. јула 2006 – др. закон, 61 од 30. јуна 2007, 20 од 19. марта 2009, 72 од 3. септембра 2009 – др. закон, 53 од 29. јула 2010, 101 од 30. децембра 2011, 2 од 13. јануара 2012 – исправка, 93 од 28. септембра 2012, 47 од 29. маја 2013, 108 од 6. децембра 2013, 68 од 3. јула 2014, 105 од 3. октобра 2014, 91 од 5. новембра 2015 – Аутентично тумачење, 112 од 30. децембра 2015, 15 од 25. фебруара 2016, 108 од 29. децембра 2016, 30 од 20. априла 2018, 95 од 8. децембра 2018, 86 од 6. децембра 2019, 144 од 27. новембра 2020, 96 од 8. октобра 2021.

Закон о прекршајима, *Службени гласник РС*, бр. 65 од 25. јула 2013, 13 од 19. фебруара 2016, 98 од 8. децембра 2016 – УС, 91 од 24. децембра 2019 – др. закон, 91 од 24. децембра 2019.

Закон о привредним преступима, *Службени лист СФРЈ*, бр. 4 од 14. јануара 1977, 36 од 15. јула 1977 – исправка, 14 од 22. марта 1985, 10 од 7. марта 1986 – пречишћен текст, 74 од 14. новембра 1987, 57 од 29. септембра 1989, 3 од 19. јануара 1990, «Службени лист СРЈ», бр. 27 од 14. августа 1992, 16 од 7. априла 1993 – др. закон, 31 од 18. јуна 1993 – др. закон, 41 од 23. јула 1993 – др. закон, 50 од 26. августа 1993 – др. закон, 24 од 18. марта 1994, 28 од 21. јуна 1996, 64 од 23. новембра 2001, «Службени гласник РС», број 101 од 21. новембра 2005 – др. Закон.

Кривични законик, *Службени гласник РС*, бр. 85 од 6. октобра 2005, 88 од 14. октобра 2005 – исправка, 107 од 2. децембра 2005 – исправка, 72 од 3. септембра 2009, 111 од 29. децембра 2009, 121 од 24. децембра 2012, 104 од 27. новембра 2013, 108 од 10. октобра 2014, 94 од 24. новембра 2016, 35 од 21. маја 2019.

* * *

Републички завод за статистику, Малолетни учиниоци кривичних дела у Републици Србији, 2019. – Пријаве, оптужења и осуда -, Билтен 666, Београд, 2019; Републички завод за статистику, Малолетни учиниоци кривичних дела у Републици Србији, 2020. – Пријаве, оптужења и осуда -, Билтен 666, Београд, 2021.

Републички завод за статистику, Пунолетни учиниоци кривичних дела у Републици Србији, 2019. – Пријаве, оптужења и осуде – Билтен, 665, Београд, 2020.; Републички завод за статистику, Пунолетни учиниоци кривичних дела у Републици Србији, 2020. – Пријаве, оптужења и осуде – Билтен, 677, Београд, 2021.

Иван Д. Милич
Новосадский университет
Юридический факультет
I.Milic@pf.uns.ac.rs
ORCID ID: 0000-0002-7916-5590

Некоторые уголовные и криминологические аспекты уголовных правонарушений в сфере экономики

Резюме: Уголовный кодекс Республики Сербии предусматривает уголовные преступления против экономической деятельности в отдельной главе. Речь идет о 29 уголовных преступлениях. Уголовные преступления против экономической деятельности предусмотрены не только Уголовным кодексом, но и другими законами. В данной статье автор указывает на некоторые уголовные и криминологические аспекты данных преступлений. В начале работы рассматриваются уголовные правонарушения в сфере экономической деятельности. Часть работы посвящена данным о количестве преступлений против экономики, а также, автор указывает на некоторые особенности исполнения наказаний в виде лишения свободы для лиц, осужденных за преступления против экономики.

Ключевые слова: уголовное правонарушение, административное правонарушение, экономическое преступление, наказание в виде лишения свободы.

Ivan D. Milić
University of Novi Sad
Faculty of Law Novi Sad
I.Milic@pf.uns.ac.rs
ORCID ID: 0000-0002-7916-5590

Some Penal and Criminological Aspects of Criminal Offences against Economic Interests

Abstract: *Criminal offences against economic interests are prescribed in the separate chapter of the Criminal Code of the Republic of Serbia. It is about 29 incriminations. Except that these offences are prescribed in the Criminal Code, such incriminations are prescribed and by the other laws. Author of this paper refers to certain penal and criminological aspects of the mentioned offences. At the beginning of paper there is a word about punishable acts in the field of economic interests. A chapter of work is dedicated to data on the frequency of occurrence of such offences. Author emphasizes certain specifics in regard to the enforcement of criminal sanctions against persons convicted for offences against economic interests.*

Keywords: *criminal offence, misdemeanor, economic crime, sentence of imprisonment.*

Датум пријема рада: 1.9.2022.

Датум достављања коначне верзије рада: 24.11.2022.

Датум прихватања рада: 13.12.2022.